

Savatererra Oy

Ahjotie 23

96300 Rovaniemi

Kirjeenne ja arviointiselostus 30.8.2007

**YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO HOLSTINSHARJUN JÄTTEENKÄSITTELYLAI-
TOKSEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTISELOSTUKSESTA**

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Savatererra Oy on toimittanut 30.8.2007 Lapin ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain ja asetuksen (YVA-laki ja -asetus) tarkoittaman ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, joka koskee Kemin Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen laajentamista. YVA-lain 4 §:n ja YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon kohtien 11 a ja 11 b sekä 12 perusteella kyseiseen hankkeeseen tulee soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely).

Hankkeen nimi

Holstinharjun jätteenkäsittelytoimintojen laajentaminen, Kemi

Hankkeesta vastaava

Savatererra Oy, Ahjotie 23, 96300 ROVANIEMI

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö: Tekninen johtaja Jussi Uotila
(puh. 016-2114 600, sähköposti: jussi.uotila@savatererra.fi)

Pääkonsultti

Lapin Vesitutkimus Oy

Pääkonsultin yhteyshenkilöt: Olli Salo (limnologia) ja Jari Hietala (ympäristötekniikka)

Yhteysviranomainen

Lapin ympäristökeskus, PL 8060 (Hallituskatu 5), 96101 Rovaniemi

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilönä on ympäristönsuojelupäällikkö
Tiina Kämäräinen
(puh. 040-716 6034, sähköposti: tiina.kamarainen@ymparisto.fi)

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Savateran Oy:n Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen laajentamista koskeva YVA-menettely alkoi, kun hankkeesta vastaava toimitti 16.4.2007 yhteysviranomaisena toimivalle Lapin ympäristökeskukselle vireille Holstinharjun jätteenkäsittelytoimintojen laajentamista koskevan arviointiohjelman. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma tarvittavista selvityksistä sekä arviointimenettelyn järjestämisestä. Arviointiohjelma kuulutettiin 27.4. - 28.5.2007. Kuulemisaikana ympäristökeskukseen toimitetut lausunnot huomioiden yhteysviranomaisen antoi 27.6.2007 lausuntonsa YVA-ohjelmasta. Yhteysviranomaisen lausunnossa esitettiin arvio arviointiohjelman riittävydestä sekä esitettiin ne kohdat, joilta osin arviointiohjelmaa on tarpeen tarkistaa. Hankkeesta vastaava Savateran Oy arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta. Arvioinnin tulokset on koottu YVA-selostukseen, jonka hankkeesta vastaava on toimittanut ympäristökeskukseen 30.8.2007. Arviointiselostuksesta on kuulutettu 14.9. - 15.10.2007. Yhteysviranomaisen nyt laatima lausunto arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä päättää YVA-menettelyn. Ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi hankkeen edellyttämiä lupia käsiteltäessä.

Hanke ja sen vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointikäsitelyssä oleva Holstinharjun jätteenkäsittelylaitos sijaitsee Kemin kaupungin kaatopaikka-alueella noin 8 km päässä kaakkoon kaupungin keskustasta Taipaleen kylässä tilalla RN:o 402:4:75.

Holstinharjun jätteiden käsittelylaitoksella on käsitelty vuodesta 2003 alkaen pilaantuneilta alueilta kaivettuja maa-aineksia enintään 20 000 tonnia vuodessa. Savateran Oy suunnittelee toiminnan laajentamista niin, että jätteiden käsittelykapasiteettia nostetaan 20 000 tonnista vuodessa 185 000 tonniin vuodessa. Lisäksi jätteenkäsittelylaitoksella tullaan vastaanottamaan ja käsittelemään jatkossa nykyisessä ympäristöluvassa esitettyjen pilaantuneiden maa-ainesten lisäksi lietteitä, teollisuuden sivutuotteita, sakkoja, öljynporauksen ja –jalostuksen jätteitä sekä muita jätejakeita. Tarkoituksena on puhdistaa pilaantuneita maa-aineksia, joissa on öljyä, torjunta-aineita, kyllästysaineita, metalleja tai muuta sellaista, joka edellyttää lain mukaan pudistustoimintaa. Lopputuotteena on puhdistettua maa-ainesta, jota voidaan käyttää Holstinharjun suljetun kaatopaikan jätetäytön peittämiseen sekä maarakennustoimintaan. Toisena lopputuotteiden pääluokkana on lietteiden käsittelystä tuleva hygienisoitu multa.

Jätteenkäsittelylaitokselle rakennetaan jätteiden vastaanotto- ja varastointialueet. Jäteainesten käsittely tapahtuu siirrettävällä laitteistolla, jonka puhdistuskapasiteetti on 40-100 tonnia/h maa-ainesten ja haitta-ainesten laadusta sekä haitta-ainepitoisuuksista riippuen. Puhdistuksessa käytettäviä käsittelytekniikoita ovat matalan lämpötilan terminen desorptio (epäsuora tai suora lämmitys), korkean lämpötilan terminen desorptio (terminen poltto; suora lämmitys), stabilointi- ja kiinteytysmenetelmät (bitumistabilointi, sementtistabilointi) sekä hygienisointimenetelmä.

Arvioitavat vaihtoehdot ovat:

VE0: Vaihtoehtona 0 käsitellään tilannetta, jossa Savaterra Oy:n Holstinharjun jätteenkäsittelylaitos jatkaa toimintaa nykyisen ympäristöluvan mukaisesti. Lupamääräysten mukaan laitoksella käsitellään korkeintaan 20 000 tonnia pilaantuneita maita vuodessa. Laitoksen alueella voidaan välivarastoida korkeintaan 8 000 tonnia maita kuitenkin siten, että käsittely tapahtuu vähintään kerran vuodessa. Vaihtoehdoissa kuvattujen määrien erotus, 165 000 tonnia pilaantuneita maita, kuljetetaan käsiteltäväksi muualla kuin Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksella. Pieni osa kuljetetaan Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla sijaitseville luvitetuille jätteenkäsittelylaitoksille, joissa puhdistusmenetelmänä käytetään osittain samoja menetelmiä, mutta osin myös muita kuin Savaterran käyttämiä puhdistusmenetelmiä. Suurin osa pilaantuneista maista käsitellään kertaluontoisissa käsittelypaikoissa, joihin ympäristölupa haetaan aina tapauskohtaisesti. Vaihtoehto 0 vastaa hankkeen toteuttamatta jättämistä.

VE1: Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen laajennus toteutetaan hankekuvaluksessa esitetyllä tavalla.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Arviointiselostuksen mukaan Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen laajentaminen edellyttää ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan Lapin ympäristökeskukselta. Ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto liitetään ympäristölupahakemusasiakirjoihin

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Lapin ympäristökeskus on kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta YVA-lain ja -asetuksen mukaisesti Kemin kaupungintalolla ja Lapin ympäristökeskuksessa 14.9. - 15.10.2007. Kuulutus on julkaistu sanomalehti Pohjolan Sanomissa. Lisäksi arviointiselostus on ollut nähtävillä Kemin kaupungin pääkirjastossa ja Simon kunnan kirjastossa.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa www.ymparisto.fi/lap hakupolkuna: Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi > Vireillä olevat YVA-hankkeet

Hankkeesta on järjestetty tiedotus- ja keskustelutilaisuus yleisölle Kemin kaupungintalolla 4.10.2007.

Lapin ympäristökeskus on pyytänyt lausuntoa arviointiselostuksesta Kemin kaupunginhallitukselta, Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselta, Lapin liitolta, Lapin lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosastolta, Lapin TE-keskukselta, Tiehallinnon Lapin tiepiiriltä, Ratahallintokeskukselta, Lapin luonnonsuojelupiiriltä, Kemin luonnonsuojeluyhdistykseltä ja Perämeren Jätehuolto Oy:ltä.

LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaiselle toimitettiin 5 lausuntoa. Mielipiteitä ei ole esitetty.

Kemin kaupunginhallituksen lausunnossa todetaan, että nyt käsiteltävänä oleva arviointiselostus, yhdessä aikaisemmin käsitellyn arviointiohjelman kanssa, antaa varsin hyvän käsityksen laajennushankkeen vaikutuksista ympäristöön sekä tekee vertailun 0-vaihtoehdon ja 1-vaihtoehdon välillä. Vaikka laitoksen sijoituspaikkaa ei ole pidettävä erityisen herkkänä sijoituspaikkana, olisi laitoksen ilmapäästöjä selostuksessa voinut kuvata tarkemmin. Selostukseen olisi kaivannut lisätietoa laitoksen SO₂ ja NO_x -päästöjen aiheuttamista lyhytaikaispitouksista (tuntiarvot) sekä eri raskasmetallien kokonaispäästöistä.

Selostuksessa on kuvattu varsin hyvin toiminnan riskit ja riskienhallinta. Kun laitoksen ympäristölupaa aikanaan käsitellään, olisi tähän yhteyteen hyvä lisätä mm. henkilöstön toimintaohjeet onnettomuustilanteiden varalle ja keskeisimmät puhelinnumerot mm. aluepelastuslaitokseen ja paikallisiin ympäristöviranomaisiin. Ympäristöriskiosuuteen olisi kaivannut lisätietoa myös käsiteltäväksi tuotavan pilaantuneen maa-aineksen välivarastoinnin aiheuttamista mahdollisista ympäristövaikutuksista. Elohopealle on tyypillistä, että se haihtuu ja höyrystyy osittain jo huoneenlämpötilassa. Täten, jos käsiteltäväksi tuodaan maa-ainesta, jossa on elohopeaa, haihtuu se osittain jo varastokasassa. Selvitys tästä olisi ollut paikallaan.

Hakijan tulee selvittää myös muiden lupien kuin ympäristöluvan tarve. Rakennuslupan tarpeen arvioi kaupungin rakennustarkastaja.

Selostuksen voidaan katsoa täyttävän YVA-menettelyssä asetetut keskeiset hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnin vaatimukset, vaikka eräitä täydennyksiä olisikin kaivannut.

Kemin kaupunkirakennelautakunnan lausunto arviointiohjelmasta on samansisältöinen kuin kaupunginhallituksen lausunto.

Tiehallinnon Lapin tiepiiri lausuu, että lausunnolla olevassa arviointiselostuksessa on esitetty Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen liikenteelliset vaikutukset kattavasti. Selostuksessa mm. todetaan, että jätteenkäsittelyalueelle suuntautuva liikenne lisääntyy suurin piirtein saman verran kuin kaatopaikalle suuntautuva liikenne vähenee Holstinharjun kaatopaikan sulkeutuessa vuonna 2007. Jätteenkäsittelylaitoksen liikenne aiheuttaa valtatie 4 vuorokausiliikenteeseen 22 raskaan auton lisäyksen, mikä on valtatie 4 raskas liikenne (1030 ajoneuvoa/vrk) huomioon ottaen pieni. Pääasiallinen siirtymäreitti valtatieltä 4 Marostenmäentielle tulee valtatie 4 parantamisen jälkeen olemaan ns. Hepolan eritasoliittymän kautta, jolloin liikenteen aiheuttamat häiriöt asutukselle jäävät mahdollisimman pieniksi.

Ratahallintokeskuksen lausunnossa todetaan, että Holstinharjun yksityistiellä on varoituslaitteella varustettu tasoristeys rautatien kanssa. Matkustajajunien nopeus Holstinharjun tasoristeyskohdalla on 140 km/h autojen suurin sallittu nopeus 50 km/h. Oulu-Tornio rataosalla liikkuu vuorokaudessa 12 henkilöjunaa sekä 14 tavarajunaa. Tällä hetkellä Holstinharjun tasoristeyskohdan näkemat eivät ole kiinteän näkemäesteen takia RAMO:n vaatimusten mukaisessa

kunnossa. Arviointiselostuksessa jätteenkäsittelylaitoksen kapasiteetin lisäksi arvioidaan olevan varsin pieni vaikutus tiestöön ja liikennemääriin. Ratahallintokeskuksen näkemyksen mukaan voidaan jätteenkäsittelylaitokseen suuntautuvien kuljetusten liikennemäärissä päätyä hyvinkin erilaisiin lopputuloksiin riippuen käytettävästä laskutavasta. Mahdollisia negatiivisia vaikutuksia mm. tiestöön ja liikenneturvallisuuteen ja sitä kautta koituvia ja lisääntyviä yhteiskunnallisia kustannuksia ei selostuksessa ole pohdittu lainkaan. Lisäksi ratahallintokeskuksen lausunnossa todetaan, että arviointiselostuksessa ei myöskään ole käsitelty raskaiden ja pitkien kuljetusten vaikutusta tasoristeysturvallisuuteen. Ratahallintokeskuksen mukaan jätteenkäsittelylaitoksen laajennuksen mukanaan tuomat raskaat kuljetukset tulevat asettamaan haasteita Holstinharjun tasoristeyksen kunnossapidolle. Ratahallintokeskus joutuu mm. arvioimaan tasoristeyksessä käytössä olevan kansimateriaalin uusimisen ja näkemien kunnostamisen vaatimia investointeja. Lopuksi lausunnossa todetaan, että ratahallintokeskus on jo käynnistänyt yhteistyössä Kemlin kaupungin ja Tiehallinnon kanssa hankkeen Kemlin eteläpuolisten tasoristeysten poistamiseksi. Holstinharjun tasoristeyksen lisäämistä tähän projektiin harkitaan liikenne- ja junaturvallisuussyistä.

Lapin liitto toteaa lausunnossaan, että Holstinharjun alueelle on voimassa Länsi-Lapin seutukaavassa osoitettu kohdemerkinnällä *Yhdyskuntateknisen huollon alue* (ET 2263). Aluekuvauksen mukaan merkinnällä tarkoitetaan Kemlin tuolloin toiminnassa ollutta kaatopaikkaa. Muutoin alue on osoitettu *Maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi* (M 4503), jota merkinnän selityksen mukaan voidaan käyttää pääasiallista käyttötarkoitusta sanottavasti haittaamatta ja luonnetta muuttamatta myös muihin tarkoituksiin. Koska alueella on voimassa oikeusvaikutteinen Kemlin eteläisten alueiden yleiskaava, on seutukaava voimassa vain kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on riittävällä tavalla esitetty alueen suunnittelutilanne. Lapin liiton mielestä jätteenkäsittelytoiminnan sijoittaminen entisen kaatopaikan yhteyteen on tarkoituksenmukaista. Lapin liitto puoltaa toimintojen laajentamista ja pitää siitä laadittua YVA-selostusta asianmukaisena ja maakunnan suunnittelun näkökulmasta riittävänä.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ottaen huomioon saadut lausunnot Lapin ympäristökeskus esittää Savaterra Oy:n Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen laajentamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavaa:

Hankekuvaus ja tiedot hankkeesta

Arviointiselostuksessa on esitetty hankkeen perustiedot sekä hankkeen tarkoitus riittävästi. Tiedot hankkeen suunnitteluvaiheesta, sijainnista sekä hankkeesta vastaavasta on tuotu esiin asianmukaisella tavalla.

Vastaanotettavat pilaantuneet maat ja muut jätteet on arviointiselostuksessa edelleen esitetty varsin luettelomaisesti. Kuten ympäristökeskus jo arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa on todennut, vastaanotettavista jätteistä ja niiden ominaisuuksista olisi kaivannut yksityiskohtaisempaa tietoa, erityisesti sen osalta, mitä ohjelmassa esitetyt muut jätejakeet ovat. Vastaanotettavien jätteiden laatuun ja ominaisuuksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota hankkeeseen liittyvien lupamenettelyiden yhteydessä.

Vastaanotettavien pilaantuneiden maiden ja muiden jätteiden käsittelymenetelmät on arviointiselostuksessa esitetty hyvin ja kattavasti.

Hanketta koskevat lupa- ja muut päätökset

Arviointiselostuksen mukaan hankkeen toteuttaminen edellyttää nyt voimassa olevan ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan muuttamista. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen lupatarpeen osalta todetaan, että koska laitos on siirrettävä eikä laitosalueella ole kiinteitä rakennelmia, ei hanke edellytä rakennuslupaa. Ympäristökeskuksen käsityksen mukaan on todennäköistä, että hanke edellyttää MRL:n mukaisen toimenpideluvan. MRL:n mukainen luvantarve onkin selvitettävä Kemin kaupungin rakennusvalvontaviranomaiselta, kuten Kemin kaupungin antamissa lausunnoissa myös todetaan.

Edellisen lisäksi ympäristökeskus on jo arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa edellyttänyt selvitettäväksi myös hankkeen toteuttamiseen liittyvät mahdolliset muut luvat ja päätökset (esim. esim. hygienialainsäädännön ja lannoitelain mukaiset hyväksymismenettelyt). Näitä selostuksessa ei ole käsitelty eikä myöskään perusteltu mitenkään.

Vaihtoehtojen käsittely

Vaihtoehtojen vertailu on tehty vertaamalla Holstinharjun käsittelypaikkaa muiden luvanvaraisten paikkojen käytön tilanteeseen. Vaihtoehtojen vertailua voidaan pitää riittävänä, vaikka kaikkia vaikutuksia (esim. luonto- ja asumisviihtyvyyksivaikutuksia) ei olekaan selvitetty samalla tarkkuudella.

Olemassa olevien laitoshankkeiden laajentamista koskevien YVA-menettelyiden osalta liikkumavara vaihtoehtojen muodostamisessa on usein varsin suppea. Näissä tapauksissa tarkasteltavaksi jää useimmiten hankekohteisesti esim. erilaiset toimintojen ja laitteistojen sijoittamisen vaihtoehdot alueella, joilla voi olla myös merkitystä mm. haitallisten vaikutusten lieventämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Ympäristökeskus on arviointiohjelmassa antamassa lausunnossaan tuonut esiin, että hankkeen YVA-selostuksessa olisi hyvä selvittää sitä, miten on päädytty arviointiohjelmassa esitettyihin toimintojen sijoitteluihin käytettävissä olevilla alueilla. Tätä ei selostuksessa ole kuitenkaan selvitetty lainkaan.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Arviointiselostuksessa on selvitys ympäristön nykytilasta ja kuvaus laitoksen nykyisestä toiminnasta ja sen vaikutuksista vaikutustarkastelujen perustaksi. Hankkeen ympäristövaikutuksia on arviointiselostuksessa tarkasteltu verrattain laajasti ja kattavasti. Tehdyt selvitykset on kohdennettu pääosiltaan oikein ja merkittäviin vaikutuksiin.

Holstinharjun jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan laajentamisen merkittävin vaikutus on ilmapäästöjen kasvu. Hankkeella ei katsota olevan merkittäviä vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin. Myös hankkeen maaperävaikutukset aiheuttavat pääasiassa ilmapäästöjen seurauksena, laskeuman ja hiukkasten sisältämien raskasmetallien kertymän kautta.

Hankkeen vaikutukset maa- ja kallioperään, pinta- ja pohjavesiin sekä ilman laatuun on arviointiselostuksessa esitetty riittävällä tarkkuudella. Ilmapäästöjen osalta selostuksessa olisi ollut hyvä olla lisätietoja laitoksen SO₂ ja NO_x – päästöjen aiheuttamista lyhytaikaispitoisuuksista sekä eri raskasmetallien kokonaispäästöistä.

Hankkeen vaikutuksista kasvillisuuteen todetaan, että merkittävimmät vaikutukset lähialueiden kasvillisuuteen aiheutuvat laitoksen ilmapäästöistä lähinnä laitoksen pölylaskeumasta ja sen raskasmetallipitoisuuksista. Pölylaskeuman suuruus on laskennallisesti arvioitu ja suuruus korkeimmillaan on 0,5 g /m²/kk. VE1 ja 0,3 g/m²/kk VE0. Laskeuman raskasmetallipitoisuuksia ei ole mittauksilla analysoitu eikä laskeuman vaikutuksia alueen kasvillisuuteen pysytystä tekemään täsmällisiä johtopäätöksiä. Pölylaskeuman vaikutusten laitoksen lähialueen kasvillisuuteen arvioidaan olevan lähinnä kosmeettinen eli likaava. Arviointiselostuksessa olisi ollut hyvä tarkastella pölylaskeuman vaikutuksia pitkällä aikavälillä.

Vallitsevien tuulensuuntien ja tuulen voimakkuuksien vaihtelu pilaantuneiden maiden käsittelyn aikana (lastin purkaminen ja siirtely avonaisella varastointikentällä ja laitosalueella) vaikuttaa merkittävästi pölypäästöjen leviämisalueen laajuuteen ja pölyn määrään. Tuuliolosuhteiden vaikutusta pöly- ja raskasmetallilaskeuman leviämiseen ja hallitsemiseen ei ole selvitetty riittävästi. Selostuksessa olisi tullut esittää vallitsevan tuulen suunta selkeästi, esim. tuuliruisun avulla ja arvioida pölylaskeumaa sen avulla.

Tulevassa laitoksen lupakäsittelyssä tulee laskeuman pöly- ja raskasmetallipitoisuuksia analysoida tarkemmin ja ottaa ne huomioon laitoksen tarkkailusuunnitelmissa.

Eläimiin kohdistuvia vaikutuksia ei selostuksessa ole tuotu esille lainkaan. Hirvestykseen ja linnustukseen koituvia vaikutuksia pölylaskeumasta ei ole esitetty, eikä myöskään pitkän aikavälin vaikutuksia riistan laatuun ravintona. Lähialueiden metsästäystä olisi voinut kuvata esim. selvityksessä siten, ettei lähialueen hirvenmetsästäys muutu aiemmasta eli kaatopaikan toiminta-aikana varoalueista metsästyksen.

Pölylaskeumalla saattaa olla vaikutusta myös ihmisten marjastuspaikkoihin ja -tottumuksiin, jota ei ole selvitetty YVA –selostuksessa.

Holstinharjun yksityistiellä on varoituslaitteella varustettu tasoristeys rautatien kanssa. Matkustajajunien nopeus Holstinharjun tasoristeyskohdalla on 140 km/h ja autojen suurin sallittu nopeus 50 km/h. Oulu-Tornio rataosalla liikkuu vuorokaudessa 12 henkilöjunaa sekä 14 tavarajunaa. Tällä hetkellä Holstinharjun tasoristeyskohdan näkemät eivät ole kiinteän näkemäesteen takia RAMO:n vaatimusten mukaisessa kunnossa. Arviointiselostuksessa ei kuitenkaan ole käsitelty raskaiden ja pitkien kuljetusten vaikutusta tasoristeysturvallisuuteen eikä arvioitu mahdollista yli- ja alikulkuratkaisun tarvetta, kuten Ratahallintokeskuksen arviointiohjelmasta antamassa lausunnossa edellytetään.

Hankkeen vaikutukset ihmisten terveyteen ja viihtyisyyteen on arvioitu suppeasti. Esimerkiksi asuntojen pihamaalla kasvimaiden ja marjapensaiden vastaanottaman pitkäaikaisen laskeumakuormituksen vaikutus kasviin ja marjasadon puhtauteen ja syömiskelpoisuuteen jää epäselväksi YVA -selostuksessa.

Virkistyskäyttöön kohdistuvien vaikutusten osalta voidaan todeta, että Kemlin kaupunginalueella moottorikelkkailureitti kulkee laitosalueen kaakkoispuolella noin 450 metrin etäisyydellä ja pohjoispuolella noin 2,5 km etäisyydellä. Laitoksen toiminnalla ei ole vaikutusta varsinkaan talviaikana käytössä olevaan kelkkailureittiin, koska laitos toimii pääasiassa kesä-syysaikana. Alueella ei ole kesäajan ulkoilureittejä. Kemlin eteläisen yleiskaavan VU -alueen motocross- ja endurotoimintaan kesäaikana laitosalueen käsittelytoiminnalla voi olla kohtalaisen haitallinen vaikutus, mikäli em. toiminnot ovat ohjelmapalvelutoimintoja.

Hankeen meluvaikutukset on arviointiselostuksessa esitetty suhteellisen kattavasti. Liitteenä olevat melun leviämistä kuvaavat kartat ovat selkeitä ja informatiivisia. YVA –selostuksessa ei kuitenkaan ole selvitetty laitosalueen ja muiden melulähteiden yhteisvaikutusta Taipaleenkylän asuinalueelle. Taipaleenkylän melupäästöt muodostuvat monesta lähteestä jätteenkäsittelyalueelta pistelähteenä, liikenteestä käsittelyalueelle (viivalähteenä), VU –alueen moottorirata- ja raideliikenteestä. Yhteisvaikutus voi ajoittain olla merkittävän haitallinen. Asutuksen kannalta haitallisin melulähde lienee 400 – 700 metrin etäisyydelle sijoittuva moottorirata, jonka melu ajoittuu pääsääntöisesti ilta- ja viikonloppuaikoihin kesällä ja käsittelylaitoskin toimii kesällä. Meluvallin rakentaminen on selkeä toimenpide, mutta ajoittuu myöhempään vaiheeseen.

Hankkeen mahdollisia vaikutuksia alueen läheisyydessä oleviin suojelukohteisiin ja arvokkaisiin alueisiin ei arviointiselostuksessa ole käsitelty juuri lainkaan. Uhanalaisen vaarantuneen kasvilajin kolme tunnettua havaintopaikkaa ei ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan vaarannu käsittelyalueelle tulevan liikenteen johdosta. Suurten petolintujen pesäreviireitä ei ole käsittelyalueen vaikutusalueella yhden kilometrin etäisyydellä eikä lähialueilla vaikutusalueen ulkopuolella.

Iso-Ruonaojan tulvaniitty ja lehdot sijoittuvat noin 1,3 km etäisyydelle luoteeseen sekä Iso-Ruonaojan purolehto (yksityinen suojelualue YSA 123117) noin 1,8 km etäisyydelle luoteeseen. Selostuksessa esitetyn vaikutusalueen rajoituksen perusteella pöly- ja raskasmetallilaskemuksen vaikutukset luontokohteilla ovat merkityksettömät ja alueiden luonnontilassa ei tapahdu merkittävää heikkenemistä. YVA –selostus on riittävä tältä osin. Vesistövaikutuksia ei kohdistu Iso-Ruonaojaan.

Teponlahden merenrantaniitty (LTA 130022) sijoittuu 5,9 km etelään hankealueelta. Etelä-lounaassa on 6,3 -6,7 kilometrin etäisyydellä on myös kuusi muuta luontotyyppikohdetta, joista 4 merenrantaniittyä ja 2 luonnontilaista hiekkaranta-alueita. Alueet sijoittuvat niin kauas, ettei jätteenkäsittelylaitoksella ole vaikutusta suojeltuihin luontotyyppialueisiin.

YVA -selostuksessa on suppeasti todettu Musta-aavan ja Perämeren kansallispuiston ja Perämeren saarten Natura-alueet. Musta-aavan Natura –alue (FI 1300 507) sijoittuu noin 2,2 kilometriä itä-koilliseen. Natura-alueen tyyppi on SCI, luontotyyppialue. Alueen koko on 355 ha. Kirvesaapa Natura-alue (FI1300505) on 7,0 km pohjois-koilliseen ja alueen tyyppi on SPA/SCI (linnusto- ja luontotyyppialue). Alueen koko 1827 ha. Perämeren saaret Natura-alueet (FI1300302, 2 kpl) sijoittuvat Ajoksessa 5,6 km ja 7,0 km etäisyydelle länsi-lounaassa. Alueiden tyyppi on SPA/ SCI.

YVA -selostuksessa olisi tarpeellista tunnistaa, arvioida ja perustella jätteenkäsittelytoiminnan vaikutukset, jotka kohdistuvat Natura-alueiden suojelupurasteina oleviin luontoarvoihin eli laatia Natura -tarveharkinta.

Musta-aavan Natura-alueelle kohdistuvista vaikutuksista olisi ollut syytä laatia Natura-tarveharkinta, vaikka käsittelylaitteen pöly- ja raskasmetallilaskeuman ja melun merkittävien vaikutusten etäisyydet jäävätkin selostuksen mukaan noin yhden kilometrin etäisyydelle. Vesistövaikutuksia ei kohdistu Musta-aavan Natura-alueelle, vaan jätevedet kulkeutuvat Karsimamaanojan kautta mereen. Natura-tarveharkinta osoittaisi, että Natura -alueen luontoarvot on tarkistettu ja mahdolliset vaikutukset arvioitu ja otettu huomioon selostuksessa.

Riskit ja häiriötilanteet on kuvattu tiiviisti ja esitetty informatiivisesti taulukkomuodossa. Ympäristöriskiosuuteen olisi kaivannut lisätietoa myös käsiteltäväksi tuotavan pilaantuneen maa-aineksen välivarastoinnin aiheuttamista mahdollisista ympäristövaikutuksista.

Hankkeeseen liittyvät epävarmuustekijät, haitallisten vaikutusten estäminen ja lieventäminen on esitetty riittävällä tarkkuudella.

Seuranta

Ehdotus seurannasta on riittävä arviointiselostukseen. Pohja- ja pintavesien sekä ilma- ja pölypäästöjen tarkkailu käsitellään tarkemmin ympäristölupakäsittelyssä.

Osallistuminen

Arviointimenettelyssä on keskeistä osallistuminen ja sen avulla saatavan palautteen huomioon ottaminen sekä hankkeen ympäristövaikutusten riittävä selvittäminen. Arvioinnissa on sidosryhmille varattu riittävä mahdollisuus ilmaista mielipiteensä ja antaa lausuntonsa hankkeesta.

Raportointi

Arviointiselostus on kokonaisuudessaan kohtuullisen hyvä, mutta paikoin rakenteeltaan epäselvä. Selostuksesta puuttuu kokonaan tiivistelmä.

Lisäksi selostuksesta puuttuu selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on otettu huomioon. Tällainen selvitys tulee olla arviointiselostuksessa YVA-asetuksen 10 §:n kohdan 11 mukaan. Selvityksen avulla voidaan todeta, miten yhteysviranomaisen lausunto on huomioitu ja miltä osin jäänyt huomioimatta. Ympäristökeskus toteaa, että selostuksen sivulla 4 on mainittu yhdessä lauseessa, että selostus on laadittu mm. yhteysviranomaisen ohjelmalausunnon perusteella. Vertailtaessa yhteysviranomaisen lausuntoa arviointiohjelmasta ja selostuksen tekstiä voidaan todeta, että lausunnon asiat on huomioitu riittävällä tavalla.

Yhteenvedo ja arviointiselostuksen riittävyys

Laadittu arviointiselostus on edellä todetuista puutteista huolimatta kattava. Vaihtoehtojen voidaan katsoa kohdistuneen olennaisiin asioihin ja niiden käsittely on ollut suhteellisen monipuolista ja kattavaa. Arviointiselostuksessa on otettu huomioon YVA-lain ja -asetuksen vaatimukset sekä yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta annetussa lausunnossa esitetyt näkökohdat riittävästi. Laadittua arviointiselostusta voidaan pitää riittävänä.

Hankkeen jatkosuunnittelussa hankkeesta vastaavan tulee täydentää niitä puutteita, joita tässä lausunnossa sekä arviointiselostuksesta annetuissa lausunnoissa on tuotu esille.

LAUSUNNOSTA TIEDOTTAMINEN

Lapin ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot säilytetään ja arkistoidaan Lapin ympäristökeskuksessa. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi lausunnonantajille.

Lausunto on nähtävillä myös ympäristökeskuksen internetsivuilta osoitteesta: www.ymparisto.fi/lap > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi > Päättäneet YVA-hankkeet.

Johtaja

Matti Hepola

Ympäristönsuojelupäällikkö

Tiina Kämäräinen

SUORITEMAKSU

6 420 €

MAKSUN MÄÄRÄYSTÄ KOSKEVA MUUTOKSENHAKU

Alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista annetun ympäristöministeriön päätöksen (1387/2006) mukaan YVA-laissa tarkoitettua arviointiselostuksesta annettavan yhteysviranomaisen lausunnon maksu on 6 420 €. (Hkp-tili 354021152/M10/3012/531/MT3)

LIITTEET

Kopiot arviointiselostuksesta annetuista lausunnoista (vain hankkeesta vastaavalle)

Maksua koskeva oikaisuvaatimusohje

TIEDOKSI

Kemin kaupunginhallitus
Kemin kaupunki, kaupunkirakennelautakunta
Tiehallinto, Lapin tiepiiri
Ratahallintokeskus
Lapin TE-keskus, kalatalousyksikkö
Lapin lääninhallitus, sosiaali- ja terveysosasto
Ympäristöministeriö
Suomen ympäristökeskus
Lapin ympäristökeskus, ympäristölupayksikkö (sähköisesti)